Ն. 398 — 1878 ԹՎՔՏՐԻՆՅԻ ԷՎՎԵԼ 31 ՇԱԲԱԹ — ԻՐԻՆՃԻ ՄԷՆԷ

ԹԷՐՃԻՄԱՆԸ ԷՖԷՄԵՐ

ՄԻՎԱՏՏԸ ԲՈԼԻԹԻԳԻՅԻ ԻԼՄԻՅԻ ՎԷ ՄԻԼԻՅԻ ՎԷ ՍԱՒՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵՒՎՄԻ ԶԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՆԷ ՓԻՏԱԹԼԱՐԸ
ՍԹԱՄՊՈԼ ԻԶԻՒՆ
Պիր սէնէլիք . . . 320 ղ.
Ամիս այլոգ . . . 170 »
Իւչ այլոգ . . . 90 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիւլէ
ՎԻԼԱՅԱԹ ԻԶԻՒՆ
Պիր սէնէլիք . . . 400 ղ.
Ամիս այլոգ . . . 210 »
Իւչ այլոգ . . . 110 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիւլէ
Բօսֆոր իւճրէթի տախիլ տիր։

Մէմալիքի էճնէպիյէտէ վէ գայիմէ թէտաւիւլ իթտիյէն վիլայաթատա, ապօնէ պէտէլի վէ եախօտ բօսֆոր իւճրէթի, սիրքէճի խալիսէ օլարագ ախպ գլունանագ տիր։

1 ղրուշլուգ գայիմէ վէ 20 բարա բուլ

ԻԼԱՆԱԹ ՓԻՏԱԹԼԱՐԸ
ՊԷՀԷՐ ԱՄԻՍԸՐԸ ԻՉԻՆ
1 վէ 2 ինճի սահիֆէլէրէ 10 ղ.
3 իւնճիւ սահիֆէյէ 6 »
4 իւնճիւ սահիֆէյէ 4 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիւլէ
ԻՏԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթի վէ մուսուրս սարրաֆիյէյէ այիտ օլան իլանաթին պէհէր սրրասը
2 վէ 3 ինճի սահիֆէլէրէ 6 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ 4 »
Լիրա 100 ղրուշ հիսապիւլէ

Մէվատտը Նաֆիսայա տայի մուպահասաթ մէճճանէն գա պուլ օլունաճաղը կիպի, տէր օլունմայան էվրագ, սահիպլէրէ իտտէ օլաճաղ։

1 ղրուշլուգ գայիմէ վէ 20 բարա բուլ

Խարէխանէսի վէ մաթպասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սոգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8 սէ տիր։ — Ղազէթանըն ուժուրը իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէյի մէվատտ հագգընտա, Միւտիւրի զա,էթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա մէրբուճաթի օլուսաճաղը կիպի, քեաֆֆէյի մէքեաթիպին տախի անրն նարընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 31 ԹՎՔՏՐԻՆՅԻ ԷՎՎԵԼ

ՀԱԼԸ ՀԱՋԸՐ

Հէր սէնէ Լօնտրատա Լօրտ Մէրիսի վէրիլէն շէհր էմինինն թէպտիլի պիր պէյիւք մասալահաթ օլուպ, եէնի ինթիխապ օլունան Լօրտ Մէր պէյիւք ալայիլէ կէօթիւրիւլիւպ, շէհր գօնաղընա օթուրտուլուր վէ օ տա սոզրա վիւքէլյա վէ միւթէայինանէ պիր պէյիւք զիաֆէթ վէրիր։ Գու տէֆա տա պու պէյլէ օրմուշ տուր։ Գու վէսիլէ իլէ բէիսի վիւքէլա օլան զաթ պիր նումէգ իտէր, վէ պու նումէգտա թապիաթը իլէ ինկիլթերրա բօլիթիգասընտան տա պահս օլունուր։

Գու վէսիլէ իլէ երինէ Լօրտ Պիգընսֆիլտին պէյլէ պիր նումէգ իտէճէյինի տէ, ինկիլիզ կաղէթալէրի պէջ օն կիւն էվվէլ իլան իթտիլէր քի, պու նումէգա տաահա զիատտ պիր էհէմմիյէթ վէրմէք տիր։

Նիհայէթ, Թէլէկրաֆլար պու նումէգուն Պիզէ թապլիւգ իտէն ֆըգրասընը, պու թէրաֆա պիւտիրմիշլէր տիր։

Պիր գաչ տէֆա պու նումէգու օգուտուգ, էվիրտիք չէվիրտիք քի իչինտէ եէնի պիր շէյ պուլուրմ տէյի, ֆագաթ պուլամատըգ։

Ցունիս 11 ահտնամէսի իլէ, ինկիլիզ վէ Օսմանը միւթթէֆիգ օլուպ, Գըպրըս ճէզիրէսինին թէրքի միւնասիպէթի իլէ, ինկիլթերրա Օսմանլըյա մուավէնէթ իտէճէքմիշ։

Մալիւմ։

Պէրլին ահտնամէսինտէ Օսմանլը բէք պէյիւք ֆայիտէլեր կէօրմիշ իմիշ։

Մալիւմ։

Ինկիլթերրա պու ահտնամէյի հարֆը հարֆընա իճրա իթտիրէճէքմիշ։

Մալիւմ։

Պու իճրաաթ իչիւն, իճապ ի-սէրսէ ինկիլթերրա պիւթիւն գուվվէթինի սարֆ իտէճէքմիշ։

Մալիւմ,—եախօտ տահա տոզրուսու, նամալիւմ։

Ֆագաթ պու մագուլէ զիաֆէթլերսէ իքի գատէհ արասընսընտա իյրատ օլունան նումէգլարա չօգլուգ էհէմմիյէթ վէրիլմէզ պու տա մալիւմ։ Զիւնքի պու զիաֆէթէ, հէր նէ գատար էլչիլէր տէ տավէթ օլունուրլար իսէ տէ ինկիլթերրատա ֆամիլիա զիաֆէթի կիպի պիր շէյ տիր։ Վէ օ ճիհէթլէ բարլամէնթտէ օլան նումէգլարա պէնզէմէզ։ Պաշ վէքիլ բարլամէնթտէ պիր նումէգ իթտիյի հալտէ, պիրի տէ գալգըպ օ նումէգա ճէվապ վէրէպիլիր։ Լաքին գիաֆէթլէրտէ Նէլսն նումէգլարա գարշըլըգ վիրմէք ատէթ տէյիլ տիր։ Չիւնքի օնտան պիր միճատէլէ հասըլ օլապիլիպ միճատէլէ իսէ մէճլիսլէրէ մախսուս տուր։ Վէ տէյիլ գիաֆէթլէրէ։

Պունտան մատատա, տէվլէթի Ա-լիյէ Պէրլին ահտնամէսինի թէքմիլէն իճրա իթմէքտէ օլտուղունունու ալէմ իլան իթտի։ Ավըթրիա Իմբէրատօրու օ տա պէյլէ տէյօր։ Բաւսիա տէվլէթի, հիչ պիր վագթ Պէրլին ահտնամէսինի իճրա իթմէյէճէյիմ տէյի ըէտի պիր սէօզ պէյլէմէտի։ Շունուն պունուն վէ կաղէթա լաղըրտըլարը գալէմ կէլմէզ։ Ալէմանիա քէզալիք։ պունլար տա մալիւմ օլտուղու հալտէ, պաշգա քիմ վար Պէրլին ահտնամէսինի իճրա իթմէյէճէք օլան քի, ինկիլթերրա պունու հարֆը հարֆընա իճրա իթտիրմէյէ գալգըշսըն, վէ իճապ իտէր իսէ պիւթիւն գուվվէթինի սարֆ իթտին, պուրասընը աղնայամայօրուզ։

Ինկիլթերրատա մուխալիֆ կիւրուհի չիւպհէսիզ պու նումէգուտա բարմագլարընա թագըպ, լօրտ Պիգընսֆիլտ իլէ էյլէնէճէքլէր տիր, վէ պունու պիլէրէք օլմալը տըր քի, պորատա թապ օլունան պիր ինկիլիզ զաղէթասը տա, տիւնտէն պու էյլէնճէէ պաչլամըշ տըր։

Լօրտ Պիգընսֆիլտ պիլմէյօր մոդ, աճապա քի, շիմտի տավա Պէրլին ահտնամէսի իւղէրինտէ օլմայըպ, պունուն խարբճընտա օլան իշլէրտէ տիր, եանի զիատէ Ասիսթէֆանոզ ահտնամէսի իւղէրինտէ տիր, նէթէքիմ Պէրլին։

Բուսիատա պիր հագգ վէ սէլահիէթ վա՞ր մը, Պէրլին ահտնամէսի խարբճընտա Պիզիմ իլէ պիր խուսուսի ահտնամէ եարմահա եօգսա եօգ մու, վէ պէյլէ պիր ահտնամէ եարըլտըղը հալտէ օ պիր տէվլէթլէրէ տէ թէպլիգ իթմէէ վէ օնլարա տա թաստիգ իթտիրմէէ պիր լուզում եա պիր պօրճ վա՞ր մը, եօգ մու։ Պիզիմ իչիւն զիատէ էհէմմիյէթլի օլան մատատէ պու տուր։

Զիւնքի իքի տէվլէթ խուսուսի պիր ահտնամէ եարտըղը հալտէ նէ՞ տիր եարաղընը տէյի պիր իւչիւնճիւ տէվլէթին տէ օգրանեա հագգը օլամազ։ հաթթա չօգ տէֆա պէյլէ ահտնամէլէր կիղլի տէ եարըլապիլիր։ Լաքին շիմտի տէյէնպէր տէ վար քի, Պէրլին ահտնամէսի վ՞ար օլտուգճա, խուսուսի ահտնամէ օլամազ, եախօտ օլմամալը տըր։ մատատէ պունու այրտ իթմէքտէ տիր, լօրտ Պիգընսֆիլտին նումէգուճնտա իսէ պունա տայիր հիչ պիր իշարէթ պուլամատըգ։

Իշպու խուսուսի ահտնամէ հագգընտա Էվրօբա կաղէթալէրինէ տավի տիւրլիւ տիւրլիւ բիլպպէթ վար։ պիր թագըմը տէր քի Լօպանօֆ Պոպը Ալիյէ պունուն պիր սուրէթինի թագտիմ իտտուպ, օնուն իւղէրինէ միւղաքէրէ օլունմագտա տըր։ պիր թագըմը տա տէր քի, Պապը Ալի պիր սուրէթ եարըպ Լօպանօֆ օնու միւթալաա իթմէքտէ տիր։ Նիհայէթ պիր թագըմը օլաճագ տէր վէ պիր թագըմը օլմայաճագ տէր, վէ Լօպանօֆ թէքրար Լիվաատայա կիտէճէք տէյի պիր սէօզ տէ վար։

Պիզէ գալսա տէվլէթէյն պէյնինտէ պէօյլէ պիր ահտնամէ կալսօտ հիչ օլմազ իսէ պիր մուգավէլէնամէ թանզիմ օլունմատըգճա, Ռուսէյի իչի թէսվիյէ օլմազ։ վէ պէյքիմ Ռուս ասքէրինտէն տէ թասվիյէ օլունմազ։ չիւնքի Ռուսիա մալիյէսի օ տէրէճէ ֆէքրահ պիր հալտէ տէյիլ տիր քի, քէյֆինէ Ռումէլիսէ իքի եիւզլին ասքէր իգամէ իթտիրսին տէ, իքի գաթ աղըր մասրաֆլարա թէհամիւլ իթտին, պունտա էլպէթտէ պիր ֆիքրի վար։

Կէրեք պուրա վէ կէրեք էւրօբա կաղէթալէրինին բիվայաթընա նազարէն, եունան մէսէլէսի թէքրար էլէ ալընըպ, էվվիայը ումուր, իւղէրինէ միւղաքէրէ իթմէքտէ վէ պիր թարիֆի սուլհ իլէ թէսվիյէսինէ չալըշըլմագտա իմիշ։ էն խայրլըսը տա պու տուր։

Զիւնքի պու կիւնքի ըսլահաթը մալիյէ պէնտիմիզտէն տէ աղնաշըլաճաղը վէհհ իլէ Պիզէ էլղէմ օլան սուլհ վէ ասայիշ տիր։ վէ պունու էւրօբայը օ գատար լապիա կէօրիւր քի, պու գըզ հէր իչ թարիֆի տիրլօմասընա իլէ թէսվիյէրէղիր օլամազ իսէ, Պիզիմ իչիւն կէլէճէք սէնէյի պու սէնէտտէն մուխթարալը կէօրիւրլէր։ լաքին պու տա օլապիլիր քի էւրօբանըն պիր խայալաթը օլսուն, եա տա պիր սահիհլիք։ հէր նէ իսէ, պունա տա շիմտիտէն հիւքմօլունմազ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Ադանա Հաւա

Բարիս, 10 թըզ. սանի. — Ս. Բէթերսպուրկտան վարիա օլան խապէրլէրին թաստիգ իթտիյինէ կէօրէ, Ռուսիա տէվլէթի, Պէրլին ահտնամէսինին թէմամիի իճրասը, քէնտի բօլիթիգասընին էսասը օլտուղունու, գաթիէն պէեան իթմիշ տիր։

Պա-սապահ ալընան Ռէնէրֆըր։

Ֆէլիպէ, 10 Թըզ. ան. — Շարդի Ռումէլի գօմիսիօնու, սոն իքի իճթիմալարընտա, վիլայէթին թանզիմաթ վէ թէշքիլաթը գաթիյէ-սի բրօկրամը իւղէրինէ միւզաքէրէ իթմտի։ Գօմիսէրլէր, նիզամ նամէի տարխիլինին գլսմլարընը քէնտի պէյնլէրինտէ թէվզի իտտուպ, պու գլսմլարան հէր պիրի հագգընտա, մուպահասաեա էսաս օլաճագ լայհալար թագտիմ իթմէքլիյի թէահհիւտ էյլէտիլէր։

Ինկիլիզ գօմիսէրի Սըր Տրըմմընտ Վօլֆ, հուգուգը ահալի վէ Շարդի Ռումէլինին իմթիյազլաթը գլսմընը քէնտի իւղէրինէ ալմըշ օլտուղունան, տիւնքի կիւն պիր լայհա թագտիմ իթտի, քի էսնիւմիւզէքի իճթիմա թահհթը միւպահասէեէ ալընաճաղ տըր։

Ռուս վալիսի, մուխթէլիթ գօմիսիօն վէ գօմիսիօնը մէդգիրուն մալիեէ գօմիթէսի իլէ պիր մգտար թէտթիի մէքեաթիպատէն սոնրա, վիլաեէթ ատնաղընընն վէ տէֆթէրիրին Մր. Շմիտ թէսլիմի իչիւն էվամիրի լաղըմէեի իթտա իյէտտի։

Պինաէն ալէյհ, մուխթէլիթ գօմիսիօն, Մ. Շմիտի Շարդի Ռումէլի մալիեէսինին միւտիրի ումումիսի տէյի թանըմալարընը, խարէի մալիեէ միւտիրանընա թավսիեէ իթտի։

Վալի տախի, Մ. Շմիտին վէ մալիեէ գօմիթէսինին իճրատի մէմուրիեէթէ միւպաշէրէթինի, միւքիեէ իտարէ մէմուրինինէ վէ մէհաքիմէ վէ ումուր ահալիեէ պէյան վէ թէպլիղ իթմէքլիեի վատ իյէտտի։

Գօմիսէրլէր հէր կիւն վիլայէթին միւխթէլիֆ ճիհէթլէրինտէն հէյէթի մէպուսէլէր գապուլ իթմէքտէ պուլունույօրլար, վէ պու հէյէթլէր, պիլա ֆարգ պիւթիւն գօմիսէրլէր թարաֆընտան հիւսնի գապուլէ նայիլ օլույօրլար։

Ֆրանսըզ գօմիսէրլէրինին Պուլղար հէյէթի մէպուսէսինի գապուլ իթմէմիշ օլտուգլարը հավատսի գաթիէն եաշան տըր։ պիլաքս, Պարօն տը Բինկ գավիէն թէէմին իթտի քի, Պուլղարլարն հալինի ըսլահ իչիւն, էլինտէն կէլէնի տիրիլ իթմէեէճէք տիր։

Վէյէնա, 11. — Գօնթ Ամտրասի վէքեալէթ մէճլիսլէրինտէ, հիւքիմէթին կէչմիշտէքի վէ միւսթագպէլտէքի բօլիթիգասընը պէեան իտէճէք տիր։ — Բէյնինէ Գուբէնպէց զաղէթասը, իմբէրատօրուն Պոսնա վէ Հէրսէքտէ ափվը ումումի իլան իտէն պէեանանամէսինի տէրճ իտէեօր։

Պուտրէշ, 11. — Ռուսլար հէր հալտէ Ռումանիայը Թըզ. սանինին 17 սինտէ թավլիյէ իտէճէքլէր տիր։

Լօնտր, 11. — Թայմզ զաղէթասը Պէրլինտէն այարագ չու թէլէկրաֆը տէրճ իտէյօր։ — «Ռուս ժէնէրալը Լոմակինին թահթը գօմանտասընտա պուլունան ֆըրգա, Ամրէք (պիր նէհր տիր) վատիսինէ միւվասէլէթ իթմիշ օլուպ Մէրվ (Պուխարա խանլըղը տախիլինտէ վէ Ամգանիսթանըն շըմալ ճիհէթինտէ վագի) վէ Մաշատ (Ամէմիսթան տախիլինտէ տիր.) իւղէրինէ եիւրիյօր։»

Պէլգրատ, 11. — Սգուբչինա իչիւն իճրա օլունան ինթիխապաթ թէքմիլ օլտու։ Միւնթէխապլարընն էքսէրիսի, հիւքիմէթ թարաֆիկիրանընընտան տըր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Սուրիա վիլայէթի վալիսի, Սատը էսպագ իւպհէթլու տէվլէթլու Միտհաթ բաշա հազրէթլէրինէ թէվճիհ պույուրուլմուշ տուր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Մէճլիսի մէպուսան կէլէճէք մարթ այընտա իճթիմա իտէճէք, վէ ինթիխապաթ, էսքի ինթիխապ նիզամնամէսինէ թէվֆիգէն վուգուս պուլաճաղ տըր։

—Խասսա վէ նիզամիեէ թապուրլարընն իքմալը թանզիմինէ միւպաշէրէթ օլունուղունտան, եէնի կէլէն գուրա նէֆէրաթընտան թապուրլարընն նօգսանը իքմալ վէ թէչքիլաթա տախի իպթիտար օլունմուշ տուր։

—Գատը քէօյիւ իլէ ատալարա վաբօր իշլէթմէք իչիւն, Շիրքէթի Խայրիեէնին էքսէր միւթէպերանը հիսէտարանը տիւն թիճարէթ վէ զըրաաթ նէզարէթի տայրէսինտէ ադաբ մէճլիս իթմիշլէր տիր։

—Ռուսիա սէֆարէթխանէսինէ Պապը Ալիտէն կէօնտէրիլէն նօթատա, Պուլղարլարընն մէզալիմի, տէլսիլի մուգնիե իլէ իսպաթ, վէ Պուլղար էշգըյասընընն հիւքիմէթի Օսմանիեէնին զիյրի իտարէսինտէ պուլունան մահալլէրտէ սիլահլանմըշ օլմալարը իհթիմալը քիւլլիեէն բէտատ օլունմուշ վէ միւքէմմէլէն իճրայի թահգըգաթ իտիլմէսի զըմնընտա տէվլէթի Ալիեէ վէ Ռուսիա մուրախասալարընտան միւրէքքէպ պիր թահգըգ գօմիսիօնու թէշքիլի խթէնիլմիշ տիր։

ԸՍԼԱՀԱԹԸ ՄԱԼԻՑԷ

Ումում տէվլէթլէրին բուտճաթը մալիյէլէրի հագգընտա եազըլան Թէվարիխի մուխթասա իթտիխիմիզտէ, բուտճաթը մալիյէլէրինի սայըր հէր բուտճաթա թագատտիւմ իթտիրմիշ օլտուգլարընըն սէպէպի, ատէմը բուտճաթը մախփիյէտէ օլան մուխաթարալարըն, բուտճաթա մուհթաճ սայըր պիր ճիւմլէ շիւպհէլէրտէն զիատէ օլտուղունտան նէշ'ըթ իթմիյի աշիքեար միւշահէտէ օլունուր․

Զինիքի պիր մէմլէքէտ, մալիյէտէ օլան Նիզամըրըլըգ կիպի պիլա իսթիսնա ումումա մազարրաթը տոգունուր պիր Նիզամըրըլըգ տահա օլամազ․ վէ պիր տէվլէթ իչիւն տէ ումումա մազարրաթը օլան պիր սէպէպտէն պէօյիւք պիր մուխաթարա սէպէպի օլամազ․

Լաքին պիզէ հաճէթ եօգ տուր չիմտի պուրալարտան ուզուն ուզատըյա պահս իթմէյէ, չիւնքի մալիյէմիզ բուտճաթա մուհթաճ տէյիլ տիր տէյէն եօգ տուր քի, անլէրի իսպաթ իթմէք իչիւն պիր Թագրիր պէրահին վէ տէլայիլ իմալէյա տա մուհթաճ օլալըմ․

Ցագաթ պիր միլլէթին մալիյէ բուտճաթը, նէ՛ էմր իլէ, նէ՛ էմէլ իլէ, նէ տէ ճահտ իլէ միւլքին օլամայըյա օլա օլա ահեզ պանկալար իլէ պէրապէր իլմ իլէ օլապիլիր․ իլմտէ սիւրէթլը գահիլ էտէպ հիւքմ իթմիշ տիր քի, պիր տէվլէթին միւսաւէհէ տէվրինտէն պաշգա պիր տէվրինտէ բուտճաթը մալիյէսի գապիլ օլամազ․

Պիր տէվլէթ կէրէք տախիլէն վէ կէրէք խարիճէն հալը միւսալէհէտէ պուլունմատըգճա, նէ՛ թասարրուֆա րայէթ իթմէսի գապիլ տիր, նէ տէ բուտճաթա․

Ճէնկ, իւմէր տախիլի օլսուն իւմէր խարիճի, հէմ մասրաֆը արթըրըր վէ հէմ տէ իգթիզալէրի, վէ պու սէպէպլէ հէմ տույունաթ արթար, հէմ տէ սուի իսթիմալաթ․ պօրճա, էէնիտէն պօրճ իլավէ օլունուր, վէ սուի իսթիմալաթա էէնիտէն սուի իսթիմալաթ, վէ հէր տայրէնին չիբաղէի հիւմնիւ իտարէսը տաղըլըր պիթմէր․ Եւրոբա մուհարրիրլէրինին պիրի տէր քի, «Էհլը Թաման իչիւն մահսուլ վագթը, ճէնկ վագթը տըր․ չիւնքի կէրէք փօնտօլար վէ կէրէք մուպայաաթ իւզէրինէ սփէքիւլասիօն իթմէյէ ճէնկտէն զիատէ միւսաիտ պիր վագըթ օլամազ։» Ֆէրմանէտարան իչիւն պու պէօյլէ իսէ տէ, սայըրլարը իչիւն տէ ճէնկ վագթը, զըլթըդ, պահալըլըդ վէ պուհրան տէվրի տիմէք տիր քի, ուղանտըղը կիպի, խարապիյէթը ումումիյէյէ գարար վէրիր պիթէր վէ օնուն տա սօնու, թէհլիքէ վէ մուխաթարատան պաշգա պիր շէյ օլամազ։

Բէք աղ տէվլէթ օլապիլիր տիր քի՝ պաշընտան պէօյլէ չէթին վագըթլար կէչիրմիշ օլսուն, լաքին պունլարտան էաթլըրըղ օ տէվլէթլէր մուխաթարաըղ պաշլարընը գուրթարապիլմիշլէր տիր, օնլար քի պիր ազըմ բօլիթիգա իթթիխազը իլէ հէմէն ճէնկի գաբամթըա, վէ կէրէք տախիլի վէ կէրէք խարիճի միւնազաալարընը հէր նէ եօլ իլէ օլուր իսէ օլսուն Թէսվիյէ իտուպ, քէնտիլէրինէ պիր ուզուն տէվրը սուլհ էմնիյէթ իպիլմիշլէր իսէ։

Թէվարիխի միլէլտէ պու միսիլլիւ վագաալէրին բէք չօգ էմսալլէրինի տէ պուլապիլիրիզ․ լաքին պունլարը ուզուն ուզատըյէ զիքր էտէճէք եէրտէ, մալիյէ բուտճաթընըն Նէտէն իպարէթ օլտուղունու Թարիֆ իթմէմիզ տէ պիրի մագսատի հասըլ իտէր զաննը իտէրիզ։

Բուտճաթը մալիյէ տէնիլէն չէտվէլի վարէտաթըլը կէօսթէրէն իսէ տէ, էսասը պիր տիր, վէ օ տա իրատը մասրաֆա մուվազէնէ պուլտուրմագտան պաշգա պիր շէյ տէյիլ տիր։

Պու կիւնքի կիւն պէօյլէ իրատը իլէ մասրաֆընա մուվազէնէ պուլտուրմուշ բէք ազ տէվլէթ վար պու տիւնեատա, վէ հէմէն հէբսինին տէ պիրէր պէօյլէ վէ տայիմի աչըգլարը վար քի իթիգրազ վէ գօնսօլտէ իլէ պէգարաթըրլար, վէ պունա տա տաեանըմը մունթազամա իտի վէրիլիր․ վէ պունա Նիսպէթլէ պիրէր տէ քիւչիւք աչըգլարը օլուր քի խազինէլէրինին հէր սէնէ եա պագը սէնէ զուհուր իտէն սէնէլիք եախօտ մուվագգաթ աչըգլարը տըր քի, պունա տա տաէունմը գայըը մունթազամա իտի վէրիլիր։

Տէվլէթլէրին պիւճճէլէրինէ տըգգաթ օլունտուղու հալտէ, խազինէլէրին պու աչըղը պաշլըճա իքի սէպէպտէն նէշ'ըթ իտէր քի, պիրնի իքթիսաըն տէ էսասը պիր տիր, եանի տայիմի նավիրագլէրի փայիզտէն վէ աքէր վէ տօնանմալարընա իթթիքլէրի մասարիֆտէն․ Պունու պիլ ֆիիլ վէ բուտճա իսպաթ իթմէք իչին, մալիյէճէ էն զիատէ չէօհրէթլէրի օլան Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ պիւճճէլէրինի Թէճէսսիւս իտէյիմ․ (սուլհ վագթը պիւճճէլէրինի։)

Կէչէն սէնէ Ինկիլիզին պիւճճէսի, 79—80 միլեօն լիրայա պալիղ օլմուշտու․ պիզ Թամ բագամ 80 միլեօն Թուտալըմ։

Ինկիլիզին տուշմանթընա վէրտիկի փայիզ 34 միլեօն լիրա տըր վէ աքէր վէ տօնանմա մասրաֆը տախի 29 միլեօն լիրա․ Տէմէք քի 80 միլեօնուն 60 միլեօնու եախօտ տէօրթտէ իւչիւ պու իքի էն պէօյիւք մասրաֆտան իպարէթ տիր։

Ֆրանսըզըն պիւճճէսի տախի կէչէն սէնէ 120 միլեօն լիրայա պալիղ օլուր, տուշմանթընա վէրտիկի փայիզ 47 միլեօն լիրա վէ աքէր վէ տօնանմալարընա իթտիյի մասրաֆ 37 միլեօն լիրա տըր քի ճէման 84 միլեօն լիրայա պալիղ օլուր, պու տա էինէ պիւճճէնին տէօրթտէ իւչիւ տիմէք կիպի պիր շէյ տիր։

Իմտի տըղգըթ օլունուր իսէ, տէվլէթլէրին էն պէօյիւք մասրաֆլարը փայիզ վէ հարպիյէ մէսարիֆի օլտուղու բէք աշիքեար կէօրինիւր․ աքէր վէ տօնանմա մուհարէպէ իչիւն լազըմ օլուր օլտուղունտան, վէ իսթիգպալտաքի տախի ումուրու նազարատան մաատասը, եանի հիչ օլմազ իսէ տէօրթտէ իւչիւ մուհարէպէ սէպէպինէ օլմուշ օլտուղունտան, փայիզ տէ հարպիյէ մէսարիֆի տէ էինէ հէպ մուհարէպէ իչիւն օլմուշ վէ օլաճագ կիպի տիր։

Տիմէք քի մուհարէպէյէ տէվամ օլունտուգճա պօրճ տա արթաճագ մէսարիֆ տէ, իմտի պունլարը էքսիլթմէք վէ պիւճճէլէրէ մուվազէնէ պուլտուրմագ, սուլհ վագթինտան պաշգա պիր վագըթտա գապիլ օլամայաճագ։ Պու գազիյէյէ տահա պունտան պաշգա մասուտ պիր իսպաթ նէ՝ օլապիլիր։

Վագըա տէվլէթլէր մուհաֆազայը մէմալիքլէրի վէ չան վէ նամուսլարը իչիւն, պիրի պիրինէ Նիսպէթլէ հալա աքէրլէրինի տէ արթըրմագտա տըրլար տօնանմալարընը տա, եանի մասրաֆլարընը տա, պօրճլարընը տա․ լաքին չօգտան պէրու պու պապտէ պիր Թասավվուր տա ճէրէեան իտէյօր վէ օ տա շու տուր քի, հէր տէվլէթ աքէրլէրինի տէ տօնանմալարընը տա օ գատար էքսիլթսին քի, էինէ պէյնէլմիլէլ օլան գուվվէթ պիր Նիսպէթտէ գալսըն, փագաթ օ գատար չօգ աքէրէ վէ տօնանմայա մուհթաճ օլմասընլար վէ պօրճտան վէ մասրաֆտան գուրթուլաճագլար։ Պունա Եւրոբատա բէք չօգ էվլիյալը ումուր ճահտ իթմիշ իսէ տէ, չիմտիլիք խիւլեա վէ Թասավվուր տայրէսինտէն պիւյիւլը չըգամամըշ տըր․ չիմտիլիք պունու իւմիտ իթմէք պօշ չէյ տիր․ լաքին տախիլի վէ խարիճի ճէնկլէրի մէն իթմէք, վէ պիր սուլհ տէվրի հասըլ իթմէք, պունա տայիմա իւմիտ տէ օլունապիլիր մուվաֆֆագ տա, էէթիչիր քի Նասըլ քի իպթիտատա տէմիք, պիր մագուլ բօլիթիգա Թաըիգի պուլունուն։

Կէչէլիմ չիմտի Պիզէ․ Պիզիմ տէ պու գատար պօրճլու օլտուղումուզ վէ մասրաֆլարըմըզըն արթմասընա, ճէնկտէն պաշգա պիր սէպէպ վար իսէ, կէօստէրէնէ գուլ օլուրուզ․ լաքին պիզ աճիզանէ չունու տիւշիւնիւյօրուզ քի, մալիէլէրի հէր ճիհէթլէ մունթազամ օլան տէվլէթլէր քի, ճէնկ եիւզինտէն պու գատար պօրճա վէ մասրաֆա տիւչար օլուրլար իսէ, Պիզիմ հէր ճիհէթլէ տէ մունթազամ օլմազան մալիյէմիզ պու ճէնկլէրտէն Նասըլ միւթէէսսիր պօրճա վէ մասրաֆա տիւչար օլամազ։

Պունտան մաատա չու տա վար քի, օ պիր տէվլէթլէր հէր Նէ գատար ճէնկ եիւզինտէն պու գատար մասրաֆլարա վէ պօրճլարա կիրիֆթար օլմուշլար իսէ, օնլար պէլքիմ պունը գազանըլար տա կէօսթէրէճէք մալէյէթ իտէպիլիրլէր, լաքին պիզիմ Թէճասիւֆլէ իգրար էտէճէյիզ քի, Պիզմէ պէօյլէ պիր մալէյէթ տէ մահսուլ եօգ տուր։

Աղըը պաշընտա օլան Օսմանլըլարա սիվիլ իտէրիզ քի, ագալլի եիւզ էլլի սէնէտէն պէրու պու գատար տախիլի վէ խարիճի ճէնկլէրտէն գազանտըղընըզ տիր վէ նէ՛ օլմուշ տուր վէ նէ՛ օլապիլիր իմի տահա․ Ագըըլմըզ վարմազ ճէնկտէն իթտիյիմիզ զարարլարը տա սիվիլ իթմէէ․ պու զիհնլէրէ տէհշէթ վէրիր պիր սիվալ տըր, վէ պու կիւնքի հալիմիզ, վէ էալընըզ պիր ճէնկտէն իթտիյիմիզ զիանլար, պունա պիր ճէվապը քէաֆի տիր։

Ամմա Հէրշէյիպամտապատա, Օսմանլը ճէնկ իսթէր միզ․ միլլէթին պէօյլէ պիր աչգընա պիզ նէ մանի օլապիլիրիզ․ Նէ տէ օլմազ իսթէրիզ․ փագաթ չու գատար պիր հագգըմըզ օլուր սէօյլէմէէ քի, ճէնկ իլէ մալիյէմիզ բուտճաթը իքիսի պիր էէրտէ կիթմէզ։ իմտի էա պիրինտէն վազ կէչմէլի, էա տա օպիրինտէն։

Շու հալտէ, եանի էէէր տախիլի վէ խարիճի ճէնկլէրտէն գուրթուլամայաճագ իսէք, բուտճաթը մալիյէ հագգընտա պէնտա էագմայա պիլէ պիր լուզում օլամազ լըր․ լաքին պու կիւն էօգարտան աչըլըրգա, պիր բուլահաթը մալիյէ աըրաուտ կէօրիւլտիւյիւնտէն, վէ պունա ատյէ պիր Թաղըըմ Թէճուպէարըլըգլար տա մաթլուպ օլունտուղունտան, պունա տայիր պիր իքի չէյ տէ սէօյլէէճէյիզ, պու պէնտիմիզին պիր գըյմէթը իսթիմալ իթմէք իսթէրիզ․ սէօյլէճէճէիմիզ չէյլէր հէմ իլմի մալիյէ վէ հէմ տարըն վէ մուլքը միւթէմէտտինէնին թէճարիպի տահիլինտէ միւսպէթ իմա օլտուղունտան, պիզէ տահա զիյատէ ճէսարէթ վէրիր պապը էսասը չէյլէրի տէրմիյան իթմէյէ։

Պու կիւնքի կիւն Եւրոբանըն էն միւտէքաբիլ վէ էն միւթէմէտտին միլլէթլէրի բուտճաթը մալիէէլէրի իչիւն իանէ սիւրէթինի գաթըա Թէճվիզ իթմէմէքտէ տիրլէր, վէ տէյլէր քի, միլլէթլէր իլէ գաբանանճագ պիր աչըգըա, էօվճէնլէր իլէ վէրիլէն իանէլէր հիչ պիր փայտէ հասըլ իտէմէզ․ Էվվէլա, պիր եանըլը, պիր գէլզէլէ, պիր գըթլըգ օլուր, պիր էէրի տու պասար եա գուրագլըգ օլուր մուհթաճ Թէյէֆ օլուր․ պէօյլէ խուսուսի զիանլարա խանէի ումումիէ պիր գէօր իւչպիլիր, լաքին մալիյէ բուտճաթը կիպի ումումա այիտ օլան պիր մասալէ, ումումուն միւքէլլէֆիյէթինտէն պաշգա պիր չէյէ օլամազ, տիրլէր։

Ալլ բուտճաթը մալիյէ իչիւն իւմին կէօստէրիյի Թարիգ պիր օլմայըպ, միւթէնէվի տիր․ լաքին կուզէլ Թալըլարըն տար սիւթէմէլէրինտէ պուլունտուղու ուզուն ուզատըյա պահս օլունամայըպ, եալընըզ գիքրի օլապիլիր։

Եւսա, մասրաֆը էքսիլթմէք, վէ իրատը չօղալթմագ իսէ տէ, պու տա պիր տիւրլիւ թէգսիր իլէ հասըլ օլմայըպ, թէսաիւֆի միւթէնէվիիյէ միւհթաճ տըր։

Մասրաֆը էքսիլթմէնին պիրինճի Թարիգի, պիր տէվլէթին իտարէ մագինասընը միւմքին մերթէպէ սատէլէշտիրմէք վէ խափիֆլէշտիրմէք օլուր տէրլէր․ պունտա մատտէ իտարէ մէմուրլարընը էքսիլթմէքտէ տէյիլ տիր, իլա փազլա մուտամէլէթը էքսիլթմէքտէ տիր։

Եւրոբա մուհարրիրլէրի Պիզի պու պապտէ չու մէճճ իլէ զիրթիզա իտէրլէր․ Օսմանլը իտարէսինտէ տէրլէր․ պիր մէմուր պիր իչին մէսուլիյէթինի իւզէրինէ ալըըրտա քէնտի պաշընտան օ իշի կէօրէմէզ․ էն քիւչիւք իշլէր, էն ուզագ էէրլէրտէն տախի Թա Պապը Ալինին էն պէօյիւք մագամընա գատար սիվալ օլունմայը վէ օն պէշ էիրմի էլտէն օլսուն կէչմէլի տիր․ պիր տէ տահա Թօհաֆը, տէրլէր քի, օգշամքի իշի սապահա պրագմայ զայիպ մէսէլէնին մուզաքէրէ օլունուր, մէմուրլար սապահա գալապիլիր իչի աթշամտան եարտըմագ ուսուլի արգասընտան կիթմէքտէ տիրլէր։

Աշաղըտան եօգարըյա պու մէճպուրի միւրաճաաթլար, պիր իշի օն, էիրմի իշ իտէր, եախօտ պիր մէմուր օն էիրմի իշ կէօրէպիլիր իքէն, անճագ պիր եա իքի իշ կէօրէպիլիր տէրլէր․ վէ պու սէպէպէ մէպնի հէմ տէվլէթ չօգ բարա սարֆ իտէր, հէմ իշ ազ կէօրիւլիւր վէ պունուն իքինճիսինտէ վարիտաթա սէքթէ կէլիր տէրլէր։

Վագըա մալիյէ բուտճաթը իչիւն պու Նօգթա բէք էլզէմ պիր Նօգթա տըր․ լաքին Պիզտէ քիմ պու մէմուրիյէթի եա զէյլահիյէթի իւզէրինէ ալըբ տա, պու գատար էիւզ սէնէտէն պէրու վազ օլունան մագինայը Թէպտիլ իտիպ էէրինէ տահա խաֆիֆ տահա սաֆի պիր մաքինա վազ իտէպիլէճէք, պուրատը էլզէմ տիր, փագաթ չիւպհէլի տիր, վէ չիւպհէլի տէ օլմասա, վագթա միւհթաճ տըր։

Պիզէ գալըրսա, պունու չիմտիլիք, պիր պաշը, եա պիր վիլաեէթտէ Թէճրիւպէ իթմէլի․ պիզ էմինիզ քի պու ուսուլ եօլունտա իճրա օլունապիլիր իսէ մէսարիֆէ պէօյլիւք պիր խաֆիֆլիք հասըլ օլապիլիր, վէ մուհասէպաթը Թէպէյիւն իթտիրիլմէ, սօյլա բէք գօլայ տա Թամամ օլունապիլիր․ լաքին պիր Թէրագգիյէ պուլունգ տա, մուսամէլէթա սէքթէ վէրմէյէրէք պէօյլէ պիր ուսուլը իտարէ Թանզիմ իթտիրմէլի տիր․ Հալթա մուսամէլէթա սէքթէ վիրմէք տէյիլ, մուսամէլէթը տահա չապուգ, տահա չօգ վէ տահա այա օլարագ կէօրիւլ պիթիրմէլի տիր։

Իգինճի գրիթիգա օլունան մատտէ, Պիզտէ պիր Թագրիր վէրկիլէր վար տըր քի տէրլէր․ հալըլաթը անճագ Թէյհիլ մէսարիֆինի գարշըլայապիլիր, խազինէէէ եա հիչ վէ եա բէք ազ պիրէ վարիտաթ գալըր․ իմտի պունլարտան քիւլլիէն սարֆը նազար իտիլմէլի Ամտիլ տէյէրլէր․ չիւնքի պու մագսուլ վէրկիլէրտէն հէմ ահալինին քէնտինէնտէն պիր չօգ բարա չըգար վէ հէմ տէ իստինէէէ պիր չէյ կիրմէզ, հաթթա պիր ահալիյի էն զիատէ չիքիտիլէթէ մէճպուր իտէն չէյ, պու մատտէլէ հաթըրլամաթտան հէմ պիրթօրդղունթը չէքիլիր, հէմ տէ խազինէյէ պիր վարիտամլը հասըլ օլմամայէ տըր․ Զիւնքի պէօյլէ չէյէր պիր չօգ մէմուրուն կէչինմէսինէ մէտար օլտուղունտան, պիր միւտիր խազինէէէ կիրէճէք վարիտաթ իչիւն, պէլքիմ տէնիլիր․ գատար սըգընթըլարըմաղըլ իտէպիլիր, լաքին քէնտի գօյնունտա կիրէճէք բարա իչիւն տահա զիեատէ Թայրէլէ Թարիֆինը աշալէյի տէ Թաքիբ իտէպիլիր տէրլէր։

Եվրոբալըլար նէ գատար ազ մասրաֆլա Թահսիլ օլունապիլիր վէրկի վար իսէ զիատէ օնլարը արթըրըմայա մէյիալ օլտուղլարընտան, պէօյլէ պիր չօգ մասրաֆլա աղ չէյ Թահսիլ օլունան վէրկիլէրին ճիւմլէթէն իլղասընը, խազինէլէրինէ տահա խայըրլը սայարլար Նէթիճէթիմ զիլմիշ․ վէ հէր նէրէտէ պու եօլտա վէրկիլէր կէօրիւլիւր իսէ, օնա զըրաա տիւչէրլէր․ Պու մատտէյէ միւթեալիգ օլարագ տըղգաթա չայեան պիր չէյ տէ չու տուր քի, վէրկինին ճինսի նէ գատար գալիլ իսէ ազ օլմալը, մէմլէ իւչ ճինսը չէյտէն պէշ Նիւ զրչ ալընմասընը, օն ճինսը չէյ տէն վէրկի ալընմասընտան տահա զիատէ մէտարճահ Թուղթարլար, վէ չէյ հէմ էսէ տէ պու տախի Թաչիլ մէմուրիֆինին ազ օլմասը իչիւն տիր։

Յ. ՎԱՐԴԱՆ
([illegible])

ՄԷՖՆԱԹԻՊ

ՋԷՅԹՈՒՆ․

Զէյթունա տաիր գարագ Մարաշտան պազ տուինքի Նիսպէթ Պիզէ տէքճ իթտիւկիւմիզ մէքթուպտան էպէթի գըրմը տըր․

Զէյթուն գազասը իքի Թարէֆլէ պիրիբինտէն 10 վէ տիկէրինտէն 14 սաաթ Մաթրանտան պայիտ վէ Անօրըմ վէ Ալպիսթան վէ Մարաշ գազալարը իլէ

հէմհուտուտ օլարագ, մէվգըի թաշըըգ վէ եօլլարը սուպ էյ միւրուր օլուպ, ահալիսինին ճիւմլէսի տէ ընհապէր մագուլէօնտէն տիրլէր ։

Զէյթունա 3—4 սաաթ ուզագ մահալլէրտէն Ճիհան վէ կիւրէտին նէհրլէրի ճէրէեանը խալը վէ պաղ վէ պանչէլէրի կիւզէլ օլուպ, չարշըսը տախի չօգ տուր ։

Նէֆսի Զէյթուն գասապասը 1,000 ի միւթեճավիզ խանէտէն իպարէթ օլուպ, պունուն 20 գատարը միւսլիման օլարագ, գուսուրու խըրիստիյան տըր ։ վէ պու գազանըն էճզիւնինտէ 4,000 խանէտէն միւթեճավիզ միւսլիման վէ 1,500 խանէ գատար խըրիստիյան վար տըր ։ գաղարտան 150 խանէտէն միւթեճավիզ գաթօլիք վէ 20—30 խանէտէն լութէր վէ 30 խանէ գատարը բրօթէսթան օլուպ, գուսուրու սըրֆ էրմէնի տիր ։ Գազանըն 3 մահալթըր վէ 40 գատար քիւյիւ իլէ, մասըը աթըգէտէն կիւրէտին նէհրի քէնարընտա պիր գալէ խարաբէսի վար տըր ։

Զէյթուն գասապասը, նէնի ցինեա վէ Սիւրէն օղլու վէ Փօղ պաշը վէ Գուրշալը նամը իլէ 4 մահալլէտէն իպարէթ օլուպ, Սիւրէն օղլու մահալլէսինտէ վագի Ս. Մարիամ քիլիսասընտա, Բիրչէ իւզէրինէ էլ եազըսը իլէ մուհարրէր, Սիս իւմէրալ եվանգէլիստէն պիր դաթէն եազը կհարը օլարագ, 7—800 սէնէլիք պիր ինճիլի Շէրիֆ վար տըր ։

Զէյթունուն ապ ու հավասը բէք կիւզէլ օլտուղունտան, ալիսի չէճի խէլքր տէ, Զէյթուն գասապասընըն թէնզիֆաթ վէ ինթիզամ ճիհէթինճէ չօգ գուսուրլարը վար տըր ։

Սէնաաթլարտան, Զէյթունտա պիլընըղ պիր տէմիր խանէ օլուր ։ գուսուրու տախի չէյլէր տիր ։ Մէվգիլէրի հասէպիյլէ մահսուլաթը տախիլիյէլէրի խարիճինէ գայըր քէաֆի օլտուղուն հավալիսի զարուրիյէլէրինի ու էքնաֆտան ճէլպ իտէր ։

… տաղլարընտա պիր … մաանէնի օլուպ, վէ … իլէ իշլէտիլմիյի հալտէ, … մուախխարէն թէրք … լունմուշ տուր ։

Զէյթունա պիր սաաթ մէսաֆէտէ պիր գալըրեա պուլունուպ, սըզը վէ ոյուլ իլէթլէրինէ բէք նաաֆի տիր ։ Օրմանլարընտա, չամ վէ սաղըղ վէ գամըլագ աղաճլարը վար տըր ։

Զէյթուն գազասընտա, մէարիֆ բէք կէրիտէ տիր ։ մէքթէպլէրին նօգսանը վէ պուլունանլարըն տախի ֆէնա հալի սէպէպի իլէ, Զէյթուն ահալիսինին հէմէն ճիւմլէսի ճահիլ տիրլէր ։ Պունունլա պէրապէր, ահալինին մէարիֆէ տախի պիւյիւք խըթիտատը օլտուղու միւչահէտ տիր, վէ էյէր Զէյթուն ահալիսինին հալի, ցէրպատաիֆ պուլունան րուէսայի րուհանիյէ վէ ումում համիէէթմէնտանը միլլէթ թարաֆընտան նազարը տըգգաթէ ալընըպ, պուրալարտա մէքթէպլէր աչըլըպ, վէ մէվճուտ պուլունանլարըն տախի հալի ըսլահ օլունսա, Զէյթուն ահալիսի բէք իլէրի կիտէճէկլէր, վէ մէարիֆին թէրագգըսը սայէսինտէ, Զէյթունլուլար պէօյլէ չէհիրլէր իլէ իսեանըթը բէյ … չինմէյիպ նիմ … , մէտէնիյէթի քէամիլ … միլէ հալի …

վէ պու սուրէթլէ Զէյթուն խըրիսթիյանլարը, պիւս օլտուղլարը միլլէթլէրին չիւպհէսիզ պիր մուհիմմ գըսմը օլապիլիրլէր ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

—

Ս. ՅԱԿՈԲ ԽԱՍԹԱԽԱՆԷՍԻ

Ս. Փրկիչ խասթախանէսի իւզէրինէ կէչէնտէ եազտըղըմըզ պիր պէնտտէ, իլավէթէն պիր գաչ սէօզ տէ Ս. Յակոբ խասթախանէսի հագգընտա սէօյլէյէլիմ ։ պու խասթախանէնին տախի էյի պիր հալտէ պուլունմատըղընը մալումաթըմըզ պէեան իտէրէք, հէր քիմին քի լազըմ իսէ նազարը տըգգաթլարընը ճէլպ իթմիշ իտիք ։

Մուէրրիխինիզ խապէր ալտըղըմըզա կէօրէ, պու եազըլարըմըզ պօշա կիթմէեիպ, էզճիւմլէ Ս. Յակոբ խասթախանէսինին հալինի իսլահ իչին թէտապիրի լազըմէ թէչէպպիւսա օլունմուշ դըր, պու կիւն տախի գալամա, Բաթրիգ բիւթթէլթու Ներսէսեան էֆէնտի հազրէթլէրինին թահթը րիաասէթլէրինտէ օլարագ, մէճլիսի խասը աղալը ինթիխապ իտէրէք, պու խասթախանէնին հալի թահթը թէտգիգէ ալընմագ, վէ պիր սէնէլիք մուհասէպաթը րուեէթ օլունաճագ տըր ։

Մէնաֆիի միլլէթէ մուղայիր տատ իթախիւմիզ պիր հալը էսէֆ իշթիմալա գարշը ալէնէն վէ չէտիւէն իլէ էվվէլի պիզ բրօթէսթօ իթմիշ օլտուղումուզ կիպի, պու հալին իսլահը մագսատըյլէ իթթիխազ օլունան հիւսնի թէտաբիրտէն տօլայը տախի իզհաարը թէչէքքիւր իտէն իլէ էվվէլ պիզ օլմագ խօթէրիզ, վէ լազըմ կէլէնլէրէ չու վազիֆէէի իֆա իտէրէք, թէչէպպիւսաթը վագըանըն պիր հիւսնի նէթիճէյի միւնթէճ օլմասընը էզ ճան ու տիլ թէմէննի իտէրիզ ։

—

Ս. Յակոբ խասթախանէսի հագգընտա տախի ատիտէ մաքթուպլար ալմըշ օլտուղումուզտան, խասթախանէի միւփէրրիտէ նէ տէրէճէ միւհթաճ բուլունտուղու օլունտու կէօստէրմէք իւզրէ, տէրճինէ միւսաարաթ իթմիշիզ տիր ։

Մուհիպպի Վէքի[illegible]

Մուհարրիր էֆէնտի,

Ղազէթայի միւթէպէրրիկէյին 392 նումէրօլու նիւսխասընտա Ս. ՓՐԿԻՉ ԽԱՍԹԱԽԱՆԷՍԻ սէրլէվհասի իլէ տէրճ իթմիշ օլտուղունուզ պէնտտէ լաղըմա օլարագ ։ Բանգալթըտէ վագը Ս. Յակոբ խասթախանէսինին տախի պուլունտուղու հալը էսէֆ իչթիմալատայի, պիր գաչ սէօզ սէօյլէմիչ իտինիզ իսէ տէ, պիր մէզգիւր Ս. Յակոբ խասթախանէսինին հալինէ վագըֆ օլտուղումուզ հալտէ, գաթը ալիլէրինին տէրճ իթտիյի ֆըղըալը բէք գիւսէ մուխթասար պուլունմուշ տուր ։ հագիգաթը հալ չու տուր քի, Ս. Յակոբ խասթախանէսի, Ս. Փրկիչ խասթախանէսինտէն օն գաթ զիատէ ֆէնա պիր հալտէ պուլունմագտա տըր ։

Ս. Յակոբ խասթախանէսինին էրխիսլարը մէվճուտ պուլունտուղու հալտէ էօյլէ պէօյլէ նիզամըըզըղգըլար վուգու պուլոյօր քի, էօյլէ գալըպ իսէ չէյլէր մըր ։

Կէչէնլէրտէ նիզամըըզլըգտան նէչէթ իտէն վէ պաշը էհլիւէթսիզ մէմուրլար թարաֆընտան վուգու պուլան ույղունսուզլուգլար հագգընտա Բաթրիգխանէյէ կէլիպ, կէրէք չիֆահէն վէ կէրէք թահրիրէն չիքայէթ իթմիշ իտիք, … վագըթտա պու նիզամսըզլըղըն էօնիւ ալըննաճաղը պիզէ վաատ վէ թէմին պույուրուլտու ։

Ֆագաթ, էսէֆ իտէրէք տէրիղ քի, օնտան պէրու, պու ինթիզամսըզլըգ հալը օլտուղու մաստըգտան մատատա, տահա զիատէ տէ արթմըշ տըր ։ Խասթախանէյի մէզգիւրէ պիր խայլը մէմուրին, ուզուն միւտտէթին պէրի տիր քի, պիր չէյ եապը օլմատըգլարը հալտէ, պէհաւթ էտէրէք, խասթալարըն մէյտանտա չօճուգլարընըն հագգընը էմէկտէ տիրլէր ։ Պէօյլէ մէմուրլարըն վէրիլմէքթէ օլմասը իչէն տէյիլ մի տիր քի, խասթախանէնին միւրաճաաթ իտէն պիր խըլը սէփարէ ֆուգարա, գապու օլունմայըպ, տըլլաարագ կէրի աէօնտէրմէգ օլուր ։ Զավէն ֆագիրին հիւչէ իթիլտիրտէ օլտուզ ։ Հալ պու քի, տիկէր թարաֆտան, պիր թագըմ լուզումսուզ տատարը միւլքէթին խասթախանէնին պէսլէնմէք քէնտի էյլէրինին խըսմըթ իչէ … լընմագտա տըրլար …

Միւլքէթ իսէ, պու կիպի ույղունսուզ հալլէրի կէօրէրէք, Ս. Յակոբտան իշէրի կիրմէէնն նէֆրէթ իտմէքտէ վէ պու պէտէպտէն նաշի, տէրունինտէ պուլունան քիլիսատան տախի մահրում օլունմագտա տըր ։

Պու նազարըլարտըր գաբըլը չէյլէր օլմայըպ, … ւամանըթը ահալիսի չէհամէթ իտէր … Պու կիպի հալլէր իսէ, միլլէթին արզուսունա մուղայիր օլտուղունտան, Բաթրիգ բիւլթթէլթու Ներսէսեան էֆէնտի հազրէթլէրինին վէ հէյէթի խառտէյէ նազարը տըգգաթլարընը ճէլպ էյլէմէյէ ճիւրէթ իտէրիզ ։ (Խ…)

30 Հուլիս 1878

Բանկալթի

Աթինաէքի Թահրիրաթըն … , թարախըմըզլան իքթիպաս օլունմուշ տուր ։

ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆ

Ի ՄԱՀ

ՑԱՀԱԹ ԷՖԷՆՏԻԻ ԵՓՐԵՄԵԱՆ

Ամաբաղտաբ գաղս ի վեր այս առաջին անգամն է որ գրաւոր դամբանական կը խօսիմ. ամէնց կընաք վերահասու լինիլ մեր ըրած կորստեան կարեւորութեանը ։

Այս տարի մեր աչքին առջև շատ գագաղներ անցան, որոց մէջէն ամենէն աւելի մեղի սուգ տուողն, ամենէն աւելի ցաւ պատճառողն, ամենէն աւելի արտասուք հոսեցնողն ներկայ գագաղն է, որոյ մէջ կը հանգչի ազնիւ բարեկամի մը մէկ հատիկ որդին, շատերուս ընտիր բարեկամը, քաղաքիս Հայ երիտասարդութեան ընտրելագոյններէն մին, մեր գեղեցիկ ազգին յուսոյ ծաղիկներէն մին, Ցահաթ էֆ. Եփրեմեան որ տեղւոյս ազգ. կեդրոն, համգուցեալ ուսումնարանին մէջ ինք երկու տարի պաշտօնակից գըլնուելով Հայ մանկութեան ցաւերը բեն ուսման կաթը բեց իւրովանն, այնուհետև երկու տարի ալ Ս. Հրեշտակապետի Թաղին գպրոցին մէջ կատարելութեան կոչեն չարքհարած սակայնաւն, վարելով մինդամայն մեծ. Յակոբ էֆէնտի Զաքըրեանի բովանդակ … գրագրի փափուկ պաշտօնն … և այժմ … կը կոչեց . արժան է որ մեր դատաստանին ընդունելով՝ ներս մտնէ ։

Ցահաթ էֆ. երիտասարդութեան ծաղիկ հասակին մէջ կը փայլէր իր պարկեշտութեամբն իր քաղաքավարութեամբն, իր քաղցրութեամբն, իր ընկերսիրութեամբն, իր հաւատարմութեամբն, իր խոհեմութեամբն, իր աշխատութեամբն, իր վեհանձնութեամբն, իր ազատամտութեամբն և իր լուսամտութեամբըն ։ Այսպիսի բարեմասնութիւններով օժտեալ՝ գեղեցիկ ապագաներ ունէր ընծայելու, և ուրիշ աւելի կարևոր ծառայութիւններ մատուցանելու իւ Ազգին և Ցեղութեան ։ իր ծնողաց ժպիտըն ու փառքն էր ։ ի՞նչ կատակ … աւելն էր ։ իր բարեկամաց սրտակցութիւնն ու խրախոյսը։ Աւա՜ղ ։ այժմ իր ծնողաց արեւ մարած, փառքը սև ամպով մը պատած և ժպիտն ողբերգով կ'ը փոխուած է ։ իսկ իր բարեկամաց սրտակցութիւնը սուգի և խրախոյսը տխուր մը լքում ։ Էր փառն … կը … բուսաւ ունիմք ։

Սակայն պէտք չէ սուտ վրայ վհատիլ ։ աշխարհի մէջ ամէն բան իր հակառակն ունի ։ Ջերմութեան դէմ ցրտաշունչ ձմեռը կայ ծաղկալից գարուննին դէմ տերեւաթափ աշունը ։ պայծառ երկինքի դէմ խաւարչոտն գիշեր ։ լոյսին դէմ մութը, գեղեցկութեան դէմ խորշանքը, վարդին դէմ փուշը, ժպիտին դէմ արտասուքը, վայելքին դէմ զրկումը, զօրութեան դէմ տկարութիւնը, արդարութեան դէմ անիրաւութիւնը, ազատութեան դէմ գերութիւնը, յաջողութեան դէմ ձախորդութիւնը, երջանկութեան դէմ թշուառութիւնը, առողջութեան դէմ հիւանդութիւնը, վերջապէս կեանքին դէմ մահը ։

Այս հակադրութեանց մէկ կողմը բարին է. միւս կողմը չարը։ Մարդիկ ինչ որ փառա է, չար կը կոչեն, և ինչ որ օգտակար է, բարի։ Չարը կը կրեն համբերութեամբ, եթէ ոչ այօր, գոնէ վաղը անկից ազատելու յուսով, և խօք այնպէս կը լինի ։ Այսօրուան կարօտը վաղը կրնայ հացալից լինիլ իր աշխատութեամբն և դէպքին բերմամբն զոր բաղդ կը կոչեմք. այսօրուան ամերջանիկը վաղը կրնայ երջանիկ լինել. և այսօրուան հիւանդը վաղն կըրնայ իր առողջութիւնը գտնել ։

Բայց մահին գալով, երբ մարդկային երջանկութեան բաղձանաց կանդուանին վրայ չափեմք, մերթ բարի է մերթ չար ։

Բարի է մահն, երբ իր զոհն այլ ևս … , իր Ազգին և մարդկութեան մի ծառայութիւն չէր կրնար մատուցանել. երբ՝ չասեմք ալրոց, ինքն իրեն բեռ մը պիտի լինէր աշխարհի վրայ, վերջապէս երբ աշխարհի վաղանցիկ երջանկութիւնը վայելած և իր կենաց ընթացքը կատարած է ։ Չար է մահն երբ իր զոհը կենաց գարունին մէջ է, երբ նորա վարդերը նոր կը բացուին, երբ նորա սրտին սոխակը կերգէ, երբ աշխարհի քաղցր ամայնութիւնը չէ վայելած, երբ իր ծնողաց միակ … , միակ նեցուկն ու մխիթարութիւնն է, և երբ իր Ազգին և մարդկութեան օգտակար ծառայութիւններ ունէր մատուցանելու ։

Ցահաթ էֆէնտիի մահն այս կարգէն է. զի ինչպէս գիտէք, դեռ այն ինչ 29 տարեկան հասակը լրացուցած, իր ծնողաց միակ արու զաւակն էր, ազնիւ ձիրքերով օժտեալ, յորոց իւր ծընողքն և Ազգը օգուտ պիտի քաղէին ։ Ահա պատճառ կորստեան մը վրայ իրաւամբ կը լան իր ծընողքն ու միակ քոյրը, իրաւամբ կը լան իր ազգականքն, իր բարեկամներն, և տեղւոյս Հայ հասարակութեան զգայուն մասն ։ Իսկ մերձաւորքը կը լան, զի զայն ոչ ևս ունին, իսկ մեք կը լամք հայկական տխուր հորիզոնը … համաստեղութենէն մի աստղիկ փրչնական կերպով խաւարելուն համար ։ Մարդկային երջանկութեան բաղձանքը … է զի՞ է զի չատերուն համար մահը կը կանխէ. իսկ փիլիսոփայութիւնը գանոնութեամբ կ… ։ միևնոյն ճակատագրին գերին են և բոյսը և անասունը և մարդը ։ Բոյսերը կը զարնուին ամենայ հասակի խորութեան կամ խորչակէն, կամ ցրտաշունչ հովէն կամ բոցակէզ արևէն, կամ կարկուտէն և կը թառամին կամ բրենաչունչ փոթորիկէն կամ հեղհեղի մը արշաւանքէն ։ Անասունը կը զարնուի կամ այս փորձանքներուն մէկէն կամ անասնամահէն (էբիզօօթի) ։ Մարդն ալ այս ճակատագրին ներքև է իր ամէն հասակներուն մէջ՝ իրեն յատուկ եղող հիւանդութիւններով ։ Ո՞ւմ յիշեցնեմք այս պարագային մէջ. ով կը լաէ մեր ձայնը ։ Աստուածային նախախնամութիւնը այս օրէնքը սահմանած է բնութեան, զայն հաւասարակշռութեան մէջ պահելու համար ։

Որովհետև յայն մէջ ևս մեր չափըն ունենամք … երբ մեր վաղուան կեանքը … , մահը … է, ինչպէս կասէ Մեծն Վիքթօր —Իւկօ ։ Հոգին այժմ մարմնոյն երկրաքարշ բեռը թափած է իր վրայէն, նորա կարիքներուն, անենչերուն, ցաւերուն և տառապանքներուն մէջ բարեաւ ասած է ։ Թողած է նա այժմ այս անըղգամութեան, բռնութեան, անիրաւութեան և վշտաց աշխարհը իր կատարեալ պայծառութեան ներքև իր կատարեալ ազատութիւնն ստացած, անհունութեան թագաւորութեան մէջ կը սաւառնի իր անմահ … անսպառ գեր. և Աստուածային բարութեան Աստուածային արդարութեան անսահման ովկիանին մէջ կը լողայ անմեկնելի ։

Ո՛չ. հոգիին անմահութեան վրայ չը լինիմք երկմիտ մարմնոյն քայքայիլ և աներևութիլ տեսնելով ։ Մարմնոյն գոյութիւնը մի վիճակ է կամ երևոյթ, որ այսօր կայ և վաղը անտես կը լինի ուրիշ վիճակի փոխուելով ։ իսկ հոգիին գոյութիւնը մի վիճակ չ'է, մի երևոյթ չ'է, այլ էութիւն անփոփոխելի, պարզ և միանգամայն ուր ։ Մարմինը սաղմէն կոկոն և ածմամբ մանուկ, պատանի, երիտասարդ և ծեր լինելով իր կազմութեան տեղութեան շըրջանը կը լրացնէ, և քայքայելով կը դառնայ զինքը բաղկացնող տարրներուն ։ (Պ… …)

վիէննատա չըգան Բէլ. ղազէթասընըն խապէր վիրտիյինէ կէօրէ, վիէննա Թիւճճարլարընըն մէճլիսի մախսուսու, Թըշ. էվվէլ 31 տէ ադա իթտիխի պիր ինթիմասա, Թիճարէթ մէնֆաաթը իչիւն Պօսնայը Աւսթրիայա իլհագ իթմէսինի հիւքիւմէթտէն Թալէպ իթմէճէ գարար վիրմիշ տիր •

— Ցօպրուճա հուտուտունու Թայինէ մէմուր օլան գօմիսիօն մէմուրիճէթինի Թէքմիլ իթմէքսինճէ, Րումանիա սաաքիրինին Ցօպրուճայա կիրմէճէճէկի Պուքրէշտէն եազըլըյօր •

— Պաթումտան Թըշ. սանի 1 Թարիխլյէ խապէր վիրիլտիճինէ կէօրէ, Րուսիա կէօմրիւք նէզարէթինին պէօյիւք մէմուրլարընտան Մ. Գաչօլօվ, Պաթումա կէլմիշ օլուպ, Պէրլին աՀտնամէսի միւճիպինճէ Թէշքիլ օլունան պու սէրպէսթ լիմանըն հուտուտունու Թայինէ միւպաշէրէթ էյլէմիշ տիր։ Պաթումտըրիչկա հընտա լէնկէրէնտաղ պուլունան պիր Ինկիլիզ վաբօրու, կէօմրիւք րուսումու վիրմէճէճէք, մալընը չըգարմաղա պաշլամըշ իտի •

— Մէօմէօյի ըն խապէր վիրտիկինէ կէօրէ, Ցէրսաաէթտէ մուգիմ Ֆրանսըզ Թէպաասընտան Մ. Մարէշալ իլէ տօսթլարընտան պիրիսի, 180 պին լիրայա Շարգի Րումէլինին աշարընը բըէնս Ցօնտուգօֆ Գօրսագօֆտան սաթըն ալմըշլար, վէ 220 պին լիրայա պիր գաչ Գալաթա պանքէրլէրինէ սաթմըշլար, վէ պու սուրէթլէ չու մուամէլէտէն 40 պին լիրա քեար իթմիշլէր ։

— Լէհ... նամ Րուս պէյլիք վաբօրու, իմբէրաթօր Ալէքսանտրըն իքի քիւչիւք մախտումլարը օլան կրան տիւք Սէրժ իլէ կրան տիւք Բօլ րաքիպ պուլունտուղլարը հալտէ, Նոլթաաան Թըշ. սանի 2 ճումաա իրթէսի կիւնիւ Օտէսայա կէլիր իքէն, եօլտա գաթը պիր ճիւզ սէպէպիյլէ գաշ րաևա օթուրմուշ, վէ Օտէսատա պու վագրանըն խապէրի ալընտըգտա, տէրհալ իքի վաբօր հարէքէթ իթտիրիլմիշ տիր ։

— Ցէրսաաէթտէն վալօնա վէ Օթրանթօ Թարիգի իլէ օլան Էվրօբա Թէլէկրաֆ խաթթը պու տէֆա Թամիր օլունուպ, մուխապէրաթա քիւշատ օլունմուշ տըր ։ Էվրօբայա Թէլէկրաֆ չէքէնլէր իչիւն պու խաթթ, սաիր խաթթլարըն ճիւմլէսինտէն հէման նըսֆ նըսըֆա էհվէն տիւշէր •

— Ինկիլթէրրանըն Կլասգօվ շէհրի պանգասընըն իֆլասը եիւզիւնտէն պիւթիւն վարիտաթլարընը ղայպ իթմիշ վէ հալը ղարուրէթէ տիւշմիւշ օլան ֆամիլեալար իչիւն, Լօնտրատա պիր իանէ տէֆթէրի քիւշատ իթմէք Թասավվուր օլունույօր ։

— Վարնանըն Թախլիյէսինէ նէզարէթ իթմէք իւզրէ կէչէնլէրտէ մէմուրէն Վարնայա իզամ գըլընմըշ օլան Թաշիր բաշա հազրէթլէրինին պու տէֆա Ցէրսաաէթէ ավտէթինի մուգատտէմա խապէր վիրմիշ իտիք. բաշաի միւշարիլէյհին վարնա իտարէսինի Րուսլարա Թէսլիմ իտուպ, շէհրի մէզքիւրտէն հարաքէթինտէն ագտէմ, զիքրէ շայան պաղը հատիսէլէր վուգու պուլմուշ սուր ։

Բըէնս Ցօնտուգօֆ Գօրսագօֆ Վարնայա մուվասէլէթինտէ, շէհրինինէ վագըթ Թախլիյէսի Թէքմիլ օլաճաղընա տայիր բաշայի միւշարիլէյհէ պիր գաչ տէֆա սիւալլար իթմիշ, վէ զըրաաթ վէ էյթամ սանտըգլարընըն, Րուս հիւքիւմէթ մէմուրլարինէ Թէսլիմինի Թալէպ էյլէմիշ իտի ։

Թաշիր բաշա իսէ ճէվապէն տէմիշ իտի քի, քէնտիսի պու պապտէ Ցէրսաաէթտէն հէնուզ Թալիմաթ ալմամըշ իսէ տէ, կիւնտէն կիւնէ Թալիմաթա պէքլէմէքտէ տիր ։

Իրթէսի կիւնիւ բըէնս Ցօնտուգօֆ պիր Րուս զապիթինէ էմր վիրիր քի, պէրապէրինճէ պիր գաչ սաքէր ալըպ, գօնագա կիտէրէք մէզքիւր սանտըգլարը Օսմանլը մէմուրլէրինին էլլէրինտէն ալսըն, վէ հիչ հաճէթ գուլմէյի ճէպրիյէ իսթիմալէ իչիւն տախի, մէրգում զապիթէ մէզունիյէթ վիրմիշ իտի ։

Զապիթ եօլտա կիտէր իքէն, Օսմանլը սաքէրլէրինին պօրու չալմագտա օլտուղունու իշիտիպ, վէ տահա վարնատա պուլունան սաաքիրի Օսմանիէ Թարաֆընտան մուխալիֆէթէ Թէսատիւֆ իտէճէկի զաննընտա պուլունուպ, մայէթինտէքի սաքէրտէն պիրիսինի Րուս գօմանտանընա կէօնտէրէրէք իմտատ իսթէր ։

Վէ ֆիլվաքի, եարըմ սաաթ սօնրա, 2,000 գատար Րուս սաքէրի, Օսմանլը հիւքիւմէթ գօնաղընը ապլօգա իտէրլէր. պու հալի կէօրտիւքտէ աՀալինին նէ տէրէճէ տիւչարը հէյէճան օլտուղու խայալ իտիլէպիլիր. Ֆագաթ Թաշիր բաշա միւտախալէ իտէր Րուս վալիսինէ պիլտիրմէճէ քի, միւքիւճէ վէ սաքէրինէ Թէքմիլ հիւքիւմէթի Րուսլարա Թէսլիմէ, հէնուզ վարնատա գալան Օսմանլը մէմուրինինի պէրապէր ալարագ Ցէրսաաէթէ կիթմէք իւզրէ հէման պու սապահ Թալիմաթ ալմըշ էյլէմիշ տիր։

Էյէր Թաշիր բաշա, պու իֆաատէի վագթինտա իթմէմիշ օլսա իտի, շիւպհէսիզ պէօյիւք պիր գաղա զուհուր իտէճէք իտի հէր նէ հալ իսէ, բաշայի միւշարիլէյհին պու սէօզի իւզէրինէ, Րուս սաքէրլէրի գօնաղըն էօնիւնտէն չէքիլիրլէր վէ պիւթիւն հիւքիւմէթ շիւպէլէրի Րուսլարա Թէսլիմ օլունուր ։

Զըրաաթ վէ էյթամ սանտըգլարը, Րուս վալիսի Մ. Պլանկաբէֆ վէ Օսմանլը գատըսը վէ սաիրլէր Թարաֆընտան միւհրլէնիր, վէ պու սանտըգլարըն մուհաֆազասը իչիւն Օսմանլը վէ Րուս գարագօլ նէֆէրաթը Թային գըլընըր ։

Վարնանըն Րուսլարա Թէսլիմի կիւնիւ օլան կէչէն չարշէնպիհ կիւնիւ (25 Թըշ. էվ.) պէօյիւք շէնլիք օլմուշ, վէ շէհիր գանտիլլէր իլէ տօնանմըշ, Թիւրքլէր պիլէ տիւքքեանլարը իւզէրինէ Րուս վէ Պուլղար պայրագլարը չէքմէճէ մէճպուր օլմուշլար տըր ։

Վարնատա գալան Օսմանլը սաքէրի տախի, իքի գըթա վաբօրլա Ցէրսաաէթէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշ տիր. վէ էլան շէհրի մէզքիւրտէ, հէնուզ իճրա օլունմամըշ պաղը Թախլիյէ մուամէլաթընա մէմուր օլարագ անճագ պիր պէօլիւք Օսմանլը սաքէրի պուլունմագտա տըր ։

— Աննատօլու չըմէնտօֆէրլէրինին ինշասը իչիւն լայհա Թագտիմ իտէնլէրտէն, Ժէնէրալ Գըլըբգանըն իտթիլաֆը, ճանիպի Պապը Ալիտէն մագպուլի հիւմայունա արզ օլունմուշ իտի ։ Պու քէրրէ մուգավէլէնամէսինին Թանզիմի հագգընտա միւսաատէի սէնիյէ չըգըփ վուգու պուլմուշ օլտուղունտան, էվրագը լազըմէ ճանիպի Պապը Ալիտէն Նաֆիա նէզարէթինէ պու կիւնլէրտէ իրսալ օլունաճագ տըր ։ Մուգավէլէնամէ պատէթ Թանզիմ, Պապը Ալիէ իատէ իլէ, իրատէի սէնիյէնին իսթիհսալը իչիւն պիթէքրար խագիբայի շահանէյէ արզ օլունաճագ իմիշ ։

(Ճ. Հավատիս)

— Վիտին գալէլէրի քեամիլէն Թախլիյէ օլունմուշ պիթմիշ, վէ օրատա պէշ սարտան պէրու Թէբաքիւմ իտիլմիշ օլան էսլիհաթը հարպիյէ պէրի Թարաֆա ճէլպ օլունուպ, մուհասէրէ Թօբլարը տախի, պիր Աւսթրիա ֆապրիգասընա ֆիւրուխթ օլունմուշլար ։ Պու քէպիր Թօբլար էվվէլճէ տինամիթ իլէ բարչալանըպ, պատէհու մէզքիւր ֆապրիգայա կէօնտէրիլմէքտէ տիր ։

— Էրզաք վէ էշեա ճէլպինէ պուլնըլա պիր սուրէթի մէշրուէտէ նէզարէթ իթմէք իւզրէ Շէհիր էմանէթինճէ Թէշէքքիւլ իտէն գօմիսիօն Թարաֆընտան, էքմէքճի էսնաֆը գօմիսիօնուն տէֆթէրէ ճէլպ օլունուպ, էքմէքճիլէրին մէսարիֆի անլաշըլտըգտան սօնրա, իլզամ գավայիմ իչիւն մահ պէ մահ Թախսիս պուլունան 50 պին լիրայը, պիր լիրա իւչ 100 լիւք գայմէ իթիպարըյլա էքմէքճի էսնաֆընա վիրիլ, պունունլա էքմէքին ֆիյաթընը պիր սուրէթտէ Թութմագ կիպի պաղը Թէտապիրէ Թէշէպպիւս օլունտուղունու, Վագըթ եազըյօր ։

— Րուս բաթրիգլիյինէ ինթիխապ օլունան Իւչիւնճիւ Նօվալիմ էֆէնտի հազրէթլէրի, եարընքի չարշէնպիհ կիւնիւ, բիւքիւլլէրի իչիւն սթամպըլ ամիրէտէն կէօնտէրիլէճէք արապայա րաքիպ օլտուղու հալտէ, մայէյնի հիւմայունա կիտէրէք, հուզուրը շահանէյէ չըգաճագ տըր ։

— Իզզէթ բաշա հազրէթլէրի, տիւն հուզուրը շահանէյէ չըգմագ շէրէֆինէ նայիլ օլմուշ սուր։

ԻԼԱՆԱԹ

—

Աւրուբա Ցայիրէ Խանէ.

Պէյօղլունտա Պայրամ սօգագընտա Ցայիրէնին մալի օլան 60 գիլա մահալին միւզայէտէսի պիլ իճրա, Թըշրինի սանիյին 6ճը բազար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի իճրա գօլունաճաղընտան Թալիպ օլանլարըն էվվէլ մէզքիւր տէկին Ցայիրէի մուհասէպէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։
30 Հոկտ. 1878. 4—1

Ցօգթէօր Ցատըրեան, Պէյօղլունտա Թագսիմտէ Ցօվհան Օսկէբրան քիլիսէսինին աշաղըսընտա Թարլա պաշընտա վագը 29 նումէրօլու խանէսինտէ հէր սապահ վէ ագշամ հազըր օլտուղունու, վէ սայը կիւնլէրի էօյլէտէն սօնրա խասթալարը մէճճանէն գապուլ էյլէճէճէկինի իլան իտէր ։

Ցէֆա բազար իրթէսի վէ ճումաա կիւնլէրի, Բանկալթիտէ Իճատիյէ սօգաղընտա Ցէմճիեան Մ. Ճօզէֆին 43 նումէրօլու էճզախանէսինին գարշըսընտագի էվտէ, բազար իրթէսի կիւնլէրի հէքիմլիք վէ լիվութալըգ իչիւն խասթալարը մուայէնէ իտէճէկ կիպի, ճումաա կիւնլէրի տախի էօյլէտէն սօղրա փագիրլէրի մէճճանէն գապուլ իտէճէք տիր • Սաճըր վագըթ Ցօգթօրը մումայիլէյհին Բանկալթի ճիվարընտա ադրանըլտըգլընտա, մէզքիւր էճզախանէտէն սիւալ օլունմասը ։
10—1

Պունտան էվվէլ իլան իթտիյիմիզ Խէմէ սիկարա քեաղըտը, խալը իսկէլէսինտէ, Նօ. 28 Չախըրճըի մաղազասընտա սաթըլմագտա օլուպ, պու տէֆա պաղըն պու քեաղըտըն Թագլիտի կէօրիւլտիւյիւնտէն, քեաղըտըն գաբագընըն իւզէրինտէ տէօրթ րէնկտէն իպարէթ վէ տէրունը գաբագտա պալատէ կէօրիւնէն իմզա վէ նումէրօ օլմայարագ, Թագլիտ տատ օլունաճաղը իլան օլունուր ։ 13

Մ. Ա. Հալէնց է Գօմբանի իմզալը 2 գըթա պօլիչէ պօնօ 1878 Հոկտ. 30/12 Թարիխլէ միւմէյյիզ Թահծըր միւնազասա օլտուղունտան, պունլարըն հիչ պիր քիմսէ Թարաֆընտան գապուլ եախօտ սթօնթօ օլունմամասը Մ. Ա. Հալէնց է Գօմբանի Թարաֆընտան իլան օլունուր ։ Պու պօնօլարըն պիրի 1500 լիրալըգ օլուպ, 31 կիւն վատէ իլէ, վէ տիկէրի 2500 լիրալըգ օլուպ, 71 կիւն վատէ իլէ ։ 6—5

[illegible]

Թարիֆա խարիճինտէ պուլունմասընտան տօլայը, րէսմի կէօմրիւքլէրինին ֆիյաթը սահիճէյի սաթըճըլէրի իւզէրինտէն խաթիֆաը լաղըմ կէլէն պաղը Ինկիլիզ չէթիլէրինտէ կէօմրիւքլէրճէ Թարիֆաէ միւնտէրիճ պուլունան Ինկիլիզ չէթիլէրինէ գըեասէն, ֆիյաթը մուարէֆէլէրի հիսապլը լէ րէսմի կէօմրիւք ախզ օլունմագտա, վէ պու եիւզտէն խաղինէի ճէլիլէնին աշըրտան աշըրա միւթէզարրըր օլմագտա պուլունտուղու պու քըրրէ Ինկիլիզճէ Թարիֆալէրին իճրայի Թէտգիգաթընտա Թէայյին իթմիշ վէ պուեանըղ լըզըն Թաահիհլէ խասսալը վագըն էօնիւ քեաարիլէմէսի էմրինտէ Ցէրսաատէթ կէօմրիւյիւնէ էնվայի չէթիլէրի Թէվարիտ իտէն Թիւճճարէ Թէպլիղաթ վէ Թէֆհիմաթը լազըմէ իճրա գըլընմըշ իսէ տէ, Թիւճճարը մումայիլէյհիւմտէն պազըլարը իւէրուտէ քէնտիլէրինէ գանաաթ կէլտիքտէ իճապը իճրա օլունմագ իւզրէ րէսմի մաթլուպու տէբօզիթօ օլարագ վիրիպ մալլէրինի գալտըրմագ իսթէմէքլէրի իւզէրինէ, տաիրէի րուսումտաճա մուվաֆագաթ օլունմուշ իսէ տէ, հէնուզ կէլիպ միւրաճաաթ իթմէքսիզին մէզքիւր չէթիլէր կէօմրիւք անպարընտա գալմըշ օլտուղունտան, պունլարըն կէօմրիւք անպարընտա գալըրլար միւտտէթճէ, րուսումիյէ էմանէթի նիզամէն իճապ իտէն արտիյէ րէսմլէրինի Թէմամէն ախզ վէ իա Թիֆա իտէճէյի կիպի, մինպաատ մուհասէրէ իւզրէ չէթիլէրին անպարտա գալըրլարը մուղտա... Օլ, էմանէթ հէր տիւրլիւ մէսուլիյէթտէն վարէսթէ օլմագլա պէրապէր հազգընը մուհաֆազա վէ Թէշէքկիւլ հիչ պիր վագըթ կէրի սաղմայաճաղը, վէ պինաէն ալէյհ չու մուամէլէնին Թէէխիւրի իճրասընա սէպէպ միւթէվէրրիթ վիրմիշ օլաճաղլարընտան, պունտան Թէվէլլիւտ իտէճէք հէր տիւրլիւ մէսուլիյէթ էսնաֆա քէնտիլէրինէ այիտ պուլունաճաղը իլան օլունուր ։
26 Թըշ. էվ. 94

ԻԽԹԱՐ

397 նումէրօմիւզտա տէրճ իթմիշ օլտուղումուզ ԱԶԳ. ԲԱՐԷԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ուն իլանը միւճիպինճէ, մէզքիւր ընկէրութիւնա իանէ վիրէճէք օլան հաւ յէթմէնտան գէվաթըն իանէլէրի, մաթ պատըրղա Թէսլիմ իտէպիլէճէք օլտուղլարը, խասսաթէն իլան օլունուր ։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

—

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 11 Թըշրինի սանի

Ինկիլ. էօհամը Ինկ. Լիր.	95 9/16
Օսմ. էսհամը աչըլար	11 9/16
» » գարանթը	10 15/16
Իսթիգրազ 65	14 1/4
» 69	14 1/8
» 71	51 1/8
» 72	20 1/2
» 73	11 7/8
Օսմանլը պանգասը	8 3/8
Րուսիա իսթիգրազը	81
Գօնսօլօ Բարիզ 3 այ վատէ	-

Բարիզ, 11 Թըշրինի սանի

Ֆրանսա. էսհ. 3 % ֆր.	78-20
» » 5	112-15
Օսմ. էսհամը աչըլար	11-20
» » գարանթը	11-10
Իսթիգրազ 65 ֆր.	70-
» 69	68-75
» 73	60-
Օսմանլը պանգասը	462-50
Րումէլի չըմէնտօֆէրի	42-50
Իթալիա էսհամը	74-30
Գօնսօլօ Լօնտրա 3 այ վատէ	25-29

Վիէննա, 11 Թըշրինի սանի

Աճիօ ֆիօրին	100-
Րումէլի չըմէնտօֆէրի	20-

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

—

Էսհ. ում. տիւն պաշ. գաբ.	11-38
Պու սապահ 31 Թըշ. էվ. աչըլ.	11-33
Իսթիգ. 63 (Մուլթօն) 6 % ֆ.	60-
» 65 » 6 % ֆ.	63-
» 69 (Բինար) 6	60-
» 72 (Պօնտիւ Թրէզօր)	20-
» 73 6 % ֆ.	56-
Րումէլի չըմէնտօֆէր 3	41-
Աղճէ ֆայիզի %	10-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	4-35
Չօսամպօլ պանգասը	6-6
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-28
Թրամվայ	15-

ԱԳՉԷԼԵՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 զըրաշ		Ղչ. Փր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը		106-32
Մէթալիք	»	120-
Պագըր	»	179-
Գայմէ	»	340-
Ինկիլիզ լիրասը		109-20
Ֆրանսըզ ալթունու		87-18
Բօլ		89-18
Գըրմըզ ալթունու		51-10